

Čínská zahraniční a bezpečnostní politika (JPB596)

Institut politologických studií UK FSV

Zimní semestr 2023/2024



Vyučující:

Aleš Karmazin, Ph.D.

ales.karmazin@fsv.cuni.cz

Mgr. Kateřina Urbancová

katerina.urbancova@fsv.cuni.cz

Obecné

- Časová dotace: 1/1
- Kredity (ECTS): 5
- Zakončení: zkouška
- Konzultační hodiny: viz Modul Konzultace, případně SIS či stránky IPS FSV UK
- Kontaktní email: ales.karmazin@fsv.cuni.cz (primární kontakt),
katerina.urbancova@fsv.cuni.cz (sekundární kontakt)

Rozvrh

- Čas: čtvrtek, 8:00-9:20
- Místnost: Jinonice, C520

Anotace

Kurz pokrývá hlavní aspekty čínské zahraniční a bezpečnostní politiky v současnosti se zohledněním základních historických vazeb. Volně čerpá z analýzy zahraniční politiky (foreign policy analysis) jakožto specifické sub-disciplíny mezinárodních vztahů, pomocí čehož by kurz měl dostatečně zohledňovat nejen různé způsoby napojení Čínské lidové republiky na mezinárodní řád, ale i domácí kořeny čínské zahraniční politiky. V průběhu tak bude Čína představena jako stát mající různé vazby na mezinárodní řád, komplexní motivace i různé identity a aktéry, kteří je obhajují.

Cíle kurzu

- Seznámit studenty a studentky s hlavními otázkami čínské zahraniční a bezpečnostní politiky
- Na pozadí konkrétních otázek ukázat různé přístupy a způsoby nahlížení, jak může být čínská, ale i jiná zahraniční a bezpečnostní politika analyzována
- Zvýšit empirickou znalost problematiky a schopnost tuto problematiku analyzovat
- Zvýšit prezentační schopnosti a schopnosti obhájit vlastní argument

Metoda a organizace výuky

- Základ kurzu tvoří přednášky, které však budou doplňovány seminárními prvky výuky.
- Nejvýraznějším seminárním prvek jsou tři „workshopy/semináře“ v týdnech 8, 10, 12 (detaily níže)

Požadavky na absolvování

- Hodnocení se skládá ze dvou složek:
 - **závěrečná zkouška** (max. 60 bodů) – písemná ve zkouškovém období
 - založena bude především na zadané literatuře
 - **aktivita v seminárních hodinách** (max. 40 bodů) – z celkem tří seminářů bude hodnocena aktivita na dvou z nich (tedy možno získat max. 2 x 20 bodů)
- Kurz obsahuje seminární složku, a má tedy povinnou účast. Povoleny jsou maximálně 3 absence za semestr – *ve specifických případech lze řešit individuálně s vyučujícím*
- **Hodnocení:**
 - A – 100-91 bodů
 - B – 90-81 bodů
 - C – 80-71 bodů
 - D – 70-61 bodů
 - E – 60-51 bodů
 - F – 50 bodů a méně

Moodle

- E-learningová platforma **Moodle** je nedílnou součástí tohoto kurzu. Skrze tuto platformu bude studentům a studentkám zprostředkována povinná literatura a budou zde zveřejňovány aktuální informace o průběhu kurzu. <https://moodle.cuni.cz/course/view.php?id=644>
- Všichni studenti jsou proto povinni se zaregistrovat na stránkách tohoto kurzu v Moodle.
- Zde je **dostupná veškerá literatura, powerpointové prezentace**, případně další materiály.

Náplň kurzu, témata jednotlivých hodin

1. Úvodní hodina a představení kurzu + historické kořeny čínské zahraniční politiky I: Zhroucení čínského impéria (5. 10. 2023) – AK

- Představení kurzu, jeho logiky, požadavků na ukončení
- Ukotvení předmětu v rámci analýzy zahraniční politiky
- Čínské impérium, charakter politických vztahů v jeho rámci, odlišnosti od moderního západního mezinárodního systému

Povinná četba:

- Syllabus
- Ringmar, Erik (2012): „Performing International Systems: Two East-Asian Alternatives to the Westphalian Order.“ *International Organization*, vol. 66, no. 1, 1-25.

2. Historické kořeny čínské zahraniční politiky II: Zahraniční politika Mao Ce-tunga (12. 10. 2023) – AK

- Transformace Číny do podoby národního státu
- Vznik a vývoj komunistické zahraniční politiky v době Mao Ce-tunga, vytvoření hlavních tradic, orientací a identit čínské zahraniční politiky

Povinná četba:

- Westad, Odd Arne (2012): *Restless Empire: China and the World Since 1750*. New York: Basic Books. Kapitoly: 8 (Communism) a 9 (China Alone)
- Yu-Shek Joseph – Zhang, Franklin Wankun: „Chinese Foreign Relation Strategies Under Mao and Deng: A Systematic and Comparative Analysis.“

http://journals.upd.edu.ph/index.php/kasarinlan/article/viewFile/1415/pdf_59

3. Pozice Číny v mezinárodním systému, „hard power“ (19. 10. 2023) – AK

- Pozice Číny v mezinárodním systému z hlediska strukturální perspektiv (teorií)
- Otázka vojenské moci
- Naznačení vztahů s USA v těchto oblastech

Povinná četba:

- Löfflmann, Georg (2016): „The Pivot between Containment, Engagement, and Restraint: President Obama’s Conflicted Grand Strategy in Asia.“ *Asian Security*, 12(2), 92-110.

4. **Mezinárodní ekonomické vztahy Číny: hospodářská moc, globální vládnutí a mezinárodní organizace (26. 10. 2023) – AK**

- Postavení Číny v globální ekonomice
- Klíčové otázky a problémy (domácí) čínské ekonomiky a jejich návaznost na mezinárodní ekonomiku; hlavní sporné body týkající se čínského působení v mezinárodní ekonomických vztazích (obchodní bilance, měnový kurz apod.)
- Čínský přístup ke globálnímu ekonomickému vládnutí
- Začleňování Číny do hlavních mezinárodních organizací

Povinná četba:

- Breslin, Shaun (2007): *China and the Global Political Economy*. New York: Palgrave, kapitola 3: Re-engagement with the Global Economy (pp. 82-105).

5. **Identita, kultura, soft power (2. 11. 2023) – AK**

- Konflikt mezi identitami Číny, debaty o Tengově strategii nenápadného růstu v současné Číně
- Nacionalismus
- Soft power
- Charakterizace současné administrativy v čele se Si Ťin-pchingem (Xi Jinpingem) ve vztahu k identitární orientaci Číny

Povinná četba:

- Zhao Suisheng (2013): „Foreign Policy Implications of Chinese Nationalism Revisited: The Strident Turn.“ *Journal of Contemporary China*, vol. 22, 535-553.

6. **Tvorba zahraniční politiky a její aktéři (9. 11. 2023) – AK**

- Čínský politický systém a zahraniční politika
- Role a pozice různých aktérů v zahraniční politice
- Noví a polo-státní aktéři zahraniční politiky (think tanky, veřejní intelektuálové, státní podniky apod.)

Povinná četba:

- Jakobson, Linda – Knox, Dean (2010): *New Foreign Policy Actors in China*. SIPRI: SIPRI Policy Paper, s. 1-23 (povinná četba), s. 24-51 (základní seznámení / skim read).
<http://books.sipri.org/files/PP/SIPRIPP26.pdf>

7. **Iniciativa pásu a stezky (BRI) (16. 11. 2023) – KU**

- Historický kontext BRI

- Úloha této iniciativy v rámci velké strategie čínské zahraniční politiky (čínský sen, Great Rejuvenation of Chinese Nation, Community of Common Destiny for Mankind)
- Během lekce bude představena pozemní i námořní větev této iniciativy a jejich dopady na cílové země

Povinná četba:

- GHIASI, Richard, 2018. *China's Belt and Road Initiative: Security Implications and Ways Forward for the European Union* Online. Available from: <https://www.sipri.org/publications/2018/other-publications/chinas-belt-and-road-initiative-security-implications-and-ways-forward-european-union>
- GHIASI, Richard, SU, Fei and SAALMAN, Lora, 2018. *The 21st Century Maritime Silk Road: Security Implications and Ways Forward for the European Union* Online. SIPRI. Available from: <https://www.sipri.org/publications/2018/other-publications/21st-century-maritime-silk-road-security-implications-and-ways-forward-european-union>

8. **Seminář k BRI (23. 11. 2023) – KU**

- Cílem lekce je zodpovědět otázky: Co to je kritické čtení a k čemu je důležité? Lekce seznámí studenty s hlavními strategiemi kritického čtení (anotace, kontextualizace, pozicionalita čtenáře, outlining, shrnutí, parafrázování, zhodnocení logiky argumentu, rozlišení emocionální manipulace, důvěryhodnost autora). Studenti si během hodiny vyzkouší tyto strategie na konkrétních textech o BRI
- V rámci přípravy na lekci budou studenti rozděleni do skupin. Každé skupině bude přiřazen jeden stát začleněný v iniciativě BRI a během lekce proběhne diskuse o tom, jaké přínosy a jaká negativa jednotlivým zemím přinesla spolupráce v rámci BRI
- Další podrobnosti budou upřesněny během semestru.

9. **Teritoriální konflikty – Jihočínské moře (30. 11. 2023) – KU**

- Historický kontexte teritoriálních sporů v Jihočínském moři a úloha Jihočínského moře v bezpečnostní a ekonomické strategii ČLR.

Povinná četba:

- HAYTON, Bill, 2020. *The South China Sea in 2020* Online. [Accessed 1 July 2021]. Available from: https://www.uscc.gov/sites/default/files/2020-09/Hayton_Testimony.pdf
- FENG, Huiyun and HE, Kai, [no date]. A dynamic strategic culture model and China's behaviour in the South China Sea. *Cambridge Review of International Affairs*. DOI [DOI: 10.1080/09557571.2019.1642301](https://doi.org/10.1080/09557571.2019.1642301).

10. **Seminář k Jihočínskému moři (7. 12. 2023) – KU**

- V rámci přípravy na lekci budou studenti rozděleni do skupin. Každé skupině bude přiřazen jeden stát s teritoriálním nárokem v JČM. V rámci diskuse se studenti pokusí obhájit vlastní teritoriální nárok
- V druhé části proběhne diskuse nad reflexí vlastního kritického čtení z předchozí lekce.

- Další podrobnosti budou upřesněny během semestru.

11. Česko-čínské vztahy (14. 12. 2023) – KU

- Historické milníky vývoje česko-čínských a česko-tchajwanských vztahů
- Hlavní aktéři a nejvýznamnější aktuální události.
- V rámci lekce se zaměříme také na platformu 17+1 a proměny v česko-čínských mezinárodních vztazích způsobených pandemií Covid-19.

Povinná četba:

- ZELENKA, Jakub, 2021. *Česko-čínské objímání*. N Media. ISBN 978-80-907922-6-5.

12. Česko-čínské vztahy (21. 12. 2023) – KU

- V rámci semináře proběhne diskuse ohledně orientace české zahraniční politiky. Studenti budou dopředu (bez ohledu na svoje osobní přesvědčení) rozděleni do dvou skupin. Jedna skupina bude zastávat pro-čínskou orientaci české zahraniční politiky a druhá skupina pro-tchajwanskou.
- Další podrobnosti budou upřesněny během semestru.